

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Будніков Олександр Артурович 1992 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2014 році Полтавський державний аграрний університет та здобув ступінь магістра за спеціальністю «Фінанси і кредит», виконав акредитовану освітньо-наукову програму Менеджмент, аспірант кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму з 2022 року до цього часу.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ректора Полтавського державного аграрного університету від 24 червня 2026 р. № 254 у складі:

Голови разової
спеціалізованої
вченої ради
Рецензентів

Інна МИКОЛЕНКО, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки та публічного управління Полтавського державного аграрного університету

Олександр БЕЗКРОВНИЙ, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету;

Аліна ОЛІЙНИК, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету;

Офіційних
опонентів

Тетяна УСТІК, доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу та логістики Сумського національного аграрного університету

Марина ПОНОМАРЬОВА, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету.

на засіданні «12» серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 Управління та адміністрування Буднікову Олександру Артуровичу на підставі публічного захисту дисертації «Управління формуванням та використанням інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств аграрної сфери» за спеціальністю 073 Менеджмент.

Дисертацію виконано у Полтавському державному аграрному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Полтава.

Науковий керівник: Зоря Олексій Петрович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація написана українською мовою, її основний зміст викладено на 150 сторінках комп'ютерного тексту і включає: вступ, огляд літератури і вибір

напрямів досліджень, загальну методику та основні методи досліджень, результати досліджень, аналіз та узагальнення результатів досліджень, висновки, список використаних джерел, 3 додатки. Робота ілюстрована 21 таблицями та 23 рисунками. Список літератури містить 230 джерел.

Дисертація відповідає п.6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого Кабінетом Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 10 наукових публікацій за темою дисертації, з них: 6 статей у фахових наукових виданнях України категорії Б (1 із них – одноосібно); 4 тези доповідей на наукових конференціях.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

Публікації у фахових виданнях України категорії Б:

1. Зоря О. П., Будніков О. А. Обліково-аналітичне забезпечення процесу управління інвестиційною діяльністю підприємства: теоретико-методологічні аспекти. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. Вип. 6 (15). С. 343–347. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.15-54>. (Особистий внесок автора: обґрунтовано методичні спекти управління інвестиційною діяльністю).

2. Зоря О. П., Будніков О. А., Вебер Б. С. Розроблення методичних підходів до оцінки сталого розвитку сільських територій з аграрною спеціалізацією для формування їх інвестиційного потенціалу. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2025. Вип. 2 (17). С. 400–405. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.17-65>. (Особистий внесок автора: визначено особливості формування інвестиційного потенціалу).

3. Будніков О. А., Передва Д. В. Розроблення концептуальної моделі прийняття інвестиційних рішень для проєктів створення об'єктів інфраструктури в агробізнесі: методичний підхід. *Інфраструктура ринку*. 2025. Вип. 86. С. 104–110. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure86-17>. (Особистий внесок автора: розроблено концептуальну модель).

4. Зоря О. П., Яснолоб І. О., Будніков О. А., Вебер Б. С., Тесля М. І. Теоретико-методичні підходи до оцінки впливу ESG-факторів на інвестиційну привабливість підприємств агробізнесу. *Агросвіт*. 2025. № 20. С. 82–88. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.20.82>. (Особистий внесок автора: визначено особливості інвестиційної привабливості підприємств).

5. Зоря О. П., Яснолоб І. О., Малиш О. С., Будніков О. А., Перерва Д. В. Інноваційна активність підприємств аграрної сфери регіону в контексті інституційних та фінансових детермінант прийняття інвестиційних рішень. *Інвестиції: практика та досвід*. 2026. № 3. С. 138–145. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2026.3.138>. (Особистий внесок автора: визначено особливості прийняття інвестиційних рішень).

6. Будніков О. А. Управління інвестиційно-інноваційним потенціалом підприємства: політика, інструменти та показники результативності. *Агросвіт*. 2026. № 4. С. 193–200. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2026.4.193>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Джангіров О. Г., Будніков О. А. Проблеми формування інвестиційного клімату аграрних підприємств України. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством* : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. Ч. 2. м. Полтава, 30–31 березня. Полтава. 2023. С. 77–79. (Особистий внесок автора: визначено фактори формування інвестиційного клімату аграрних підприємств та їх впливу на інвестиційну активність).

2. Будніков О., Корецький Ю., Шамраєнко В. Управління витратами інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. мол. вчених, м. Полтава, 9 листопада 2023 р. Полтава. 2023. С. 31–33. (Особистий внесок автора: розроблено підходи до управління витратами інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств).

3. Мауер Д. Р., Дуднік М. І., Будніков О. А. Інвестування розвитку агропереробної галузі в контексті забезпечення продовольчої безпеки. *Актуальні питання сучасної економічної науки*: матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф., 15 травня 2024 р. Полтава: ПДАУ. 2024. С. 101–102. (Особистий внесок автора: дослідження механізмів інвестиційного забезпечення розвитку агропереробної галузі в контексті продовольчої безпеки).

4. Мауер Д. Р., Будніков О. А., Вебер Б. С. Управління інвестиційними проектами в аграрному секторі. *Сучасні стратегії сталого розвитку держави та суспільства: наукові горизонти та перспективи*: збірник матеріалів II-ї наук.-практ. конф. за міжнар. участю / за наук. ред. О. В. Чепелюк, В. Д. Філіппової, В. М. Демченка. Хмельницький: ХНТУ. 2025. Т. 1. С. 297–300. (Особистий внесок автора: формування методичних підходів до управління інвестиційними проектами в аграрному секторі).

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Устік Тетяна Володимирівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу та логістики Сумського національного аграрного університету:

1. У дисертації запропоновано концептуальний підхід до управління формуванням та використанням інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств аграрної сфери, який охоплює широкий спектр взаємопов'язаних елементів. Водночас доцільним було б більш детально розкрити механізми практичної інтеграції запропонованих управлінських інструментів у систему стратегічного менеджменту підприємства та визначити послідовність їх впровадження.

2. Автором удосконалено методичний підхід до оцінювання інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств аграрної сфери. Разом із тим потребує додаткового обґрунтування чутливість запропонованої системи показників до

змін зовнішнього середовища, зокрема в умовах високої економічної невизначеності та воєнних ризиків.

3. Значну увагу в роботі приділено розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу в контексті концепції Індустрії 5.0 та ESG-орієнтованого управління. Водночас доцільним було б ширше висвітлити особливості практичної адаптації цих підходів для малих і середніх аграрних підприємств, ресурсні можливості яких істотно відрізняються від великих суб'єктів господарювання.

4. Запропонований автором механізм управління формуванням та використанням інвестиційно-інноваційного потенціалу має комплексний характер і враховує сучасні тенденції розвитку аграрної сфери. Разом із тим роботу посилено б проведення порівняльної оцінки ефективності запропонованого механізму із вже існуючими моделями управління, що дозволило б більш переконливо підтвердити його переваги.

5. Практичні рекомендації, сформульовані в дисертації, мають вагоме прикладне значення для підприємств аграрної сфери. Водночас окремі запропоновані напрями розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу розраховані на довгострокову перспективу, тому доцільним було б більш детально визначити етапність їх реалізації та критерії оцінювання результативності на кожному етапі.

Пономарьова Марина Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету:

1. У першому розділі дисертації автором достатньо ґрунтовно розкрито сутність і структуру інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств аграрної сфери, зокрема через кадровий, техніко-технологічний, фінансово-інвестиційний, маркетинговий і партнерський ресурси. Водночас доцільно було б детальніше обґрунтувати, чому саме ці складові визначено базовими, а інші можливі елементи, наприклад інформаційно-аналітичний, інфраструктурний або організаційно-управлінський, не виділено як самостійні компоненти потенціалу.

2. У підрозділі 2.2 дисертації розроблено методичний інструментарій оцінювання інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств аграрної сфери, що передбачає використання часткових показників, еталонних значень, бальної шкали, вагових коефіцієнтів та інтегрального показника. Разом із тим, на нашу думку, у роботі варто було б більш детально пояснити процедуру визначення вагових коефіцієнтів і еталонних значень показників, оскільки саме ці параметри значною мірою впливають на підсумковий результат інтегрального оцінювання.

3. У підрозділі 2.3 здійснено апробацію запропонованого методичного інструментарію на прикладі підприємств аграрної сфери, що дозволило визначити рівень сформованості їх інвестиційно-інноваційного потенціалу та виявити сильні й слабкі сторони окремих ресурсних складових. Водночас вибірка підприємств, використана для апробації, могла б бути розширена за рахунок суб'єктів господарювання різного розміру, спеціалізації та регіональної належності, що посилено б репрезентативність отриманих результатів і можливість їх ширшого узагальнення.

4. У підрозділі 3.1 дисертації автором визначено стратегічні напрями розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств аграрної сфери в умовах цифровізації та становлення Індустрії 5.0, а також окреслено принципи використання штучного інтелекту в управлінні цим потенціалом. Проте окремі положення цього підрозділу мають переважно концептуальний характер, тоді як практична сторона впровадження цифрових інструментів і технологій штучного інтелекту могла б бути доповнена прикладами очікуваних економічних ефектів, витрат на впровадження або можливих обмежень для підприємств аграрної сфери.

5. У підрозділі 3.3 заслуговує на увагу запропонований підхід до обґрунтування інвестиційних рішень щодо розвитку інфраструктурної складової інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств аграрної сфери. Водночас зазначений підхід можна було б посилити шляхом більш розгорнутого врахування сценарного аналізу, чутливості інвестиційних рішень до зміни вартості ресурсів, інфляційних коливань, безпекових ризиків і можливих змін ринкової кон'юнктури, що є особливо важливим для підприємств аграрної сфери в сучасних умовах.

Безкровний Олександр Валентинович, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету:

1. На с. 43–47 дисертації формування та використання інвестиційно-інноваційного потенціалу представлено як послідовний циклічний процес із визначенням етапів, учасників та очікуваних результатів. Водночас модель могла б бути посилена формалізацією контрольних точок між етапами: критеріїв переходу до наступної стадії, підстав для повернення проєкту на доопрацювання або припинення його реалізації, а також відповідальності за прийняття відповідного рішення. Це підвищило б прикладну цінність процесної логіки для проєктного та інвестиційного менеджменту.

2. У підрозділі 2.1 на с. 83–87 позиції України у Глобальному індексі інновацій використовуються як один із зовнішніх орієнтирів оцінювання інноваційного середовища, у якому функціонують підприємства аграрної сфери. Такий підхід є виправданим для характеристики загального контексту, проте висновки щодо підприємств аграрної сфери можна було б посилити ширшим використанням галузевих індикаторів інноваційної активності, трансферу агротехнологій, аграрних R&D та доступності інноваційної інфраструктури саме для сільського господарства.

3. На с. 88–91 автором здійснено змістовну категоризацію позитивних і негативних тригерів формування інвестиційно-інноваційного потенціалу за його ресурсними складовими. Разом із тим для управлінської практики доцільним було б додатково розподілити такі тригери за ступенем контролюваності підприємством, силою впливу та часовим горизонтом прояву. Це дозволило б перейти від переліку чинників до їх ранжування і визначення черговості управлінського реагування.

4. Запропонована на с. 103–111 методика інтегрального оцінювання передбачає агрегування бальних оцінок у зважену суму. За такої побудови високі значення одних показників теоретично можуть частково компенсувати критично низькі значення інших. З огляду на системний характер інвестиційно-інноваційного потенціалу доцільно було б розглянути можливість запровадження порогових умов або некомпенсаційного правила для критично важливих показників, без досягнення яких високий інтегральний рівень потенціалу не присвоюється.

5. На с. 174–179 обґрунтовано підхід до прийняття інвестиційних рішень щодо інфраструктурних проєктів із використанням оцінювання вартості за об'єктами-аналогами та укрупненими нормативами витрат. На нашу думку, методичний блок виграв би від детальнішого опису правил відбору об'єктів-аналогів і системи коригувальних коефіцієнтів, які враховують відмінності у потужності, технологічному оснащенні, територіальному розміщенні, даті реалізації та інженерних умовах проєктів.

Олійник Аліна Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету:

1. У підрозділі 1.3 на с. 68–75 автором систематизовано значну кількість підходів до управління інвестиційно-інноваційним потенціалом підприємств аграрної сфери, серед яких системний, процесний, функціональний, стратегічний, ресурсний, компетентнісний, адаптивний, ризик-орієнтований, проєктний та інноваційно-орієнтований. Водночас дискусійним залишається питання практичної пріоритетності їх застосування: у роботі недостатньо конкретизовано, за яких умов певний підхід має набувати домінуючого значення та яким чином повинна змінюватися конфігурація системи управління залежно від розміру підприємства, його спеціалізації, фінансового стану або рівня сформованості потенціалу.

2. У підрозділі 2.1 на с. 81–87 проведено аналіз інвестиційних та інноваційних тенденцій за 2020–2024 рр., що охоплює періоди суттєво різних умов функціонування економіки. На нашу думку, аналітичну частину можна було б посилити шляхом чіткішого розмежування довоєнного та воєнного періодів, оскільки структурний розрив 2022 р., зміна валютного курсу, інфляційні процеси та трансформація логістичних умов ускладнюють безпосереднє зіставлення окремих показників у межах єдиного часового ряду.

3. На с. 120–126 дисертаційної роботи автор пов'язує результати інтегрального оцінювання інвестиційно-інноваційного потенціалу не лише з рівнем його сформованості, а й із загальним станом управління ним. Такий підхід є цікавим, проте певною мірою дискусійним, оскільки високий або низький рівень ресурсних складових може бути зумовлений не лише якістю управлінських рішень, а й зовнішніми факторами, попередньо накопиченою ресурсною базою, масштабами підприємства та його ринковим становищем. У зв'язку з цим доцільним було б у перспективі доповнити методику окремим

блоком індикаторів, які безпосередньо характеризують саме результативність управлінського впливу.

4. У підрозділі 3.1 на с. 151–154 запропоновано логіку вибору стратегії розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств аграрної сфери. Разом із тим, на нашу думку, практичну цінність цього підходу посилило б формування більш чітких критеріїв переходу від результатів оцінювання потенціалу до вибору конкретного стратегічного варіанта, зокрема через використання порогових значень, комбінацій стану ресурсних складових або матриці стратегічного вибору.

5. На с. 164–168 дисертаційної роботи автором представлено модель реалізації збалансованої інвестиційно-інноваційної політики підприємства, яка поєднує аналітико-діагностичний блок, суб'єктів управління, ресурсні пріоритети та інструменти реалізації. Водночас модель могла б бути доповнена механізмом вирішення суперечностей між окремими ресурсними та функціональними пріоритетами, оскільки в реальній практиці обмеженість ресурсів часто потребує вибору між технологічним оновленням, розвитком персоналу, маркетинговими заходами, цифровізацією або партнерськими проектами.

Миколенко Інна Григорівна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки та публічного управління Полтавського державного аграрного університету.

Роботу оцінено позитивно.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує

Буднікову Олександрову Артуровичу

ступінь доктора філософії з галузі знань 07 Управління та адміністрування за спеціальністю 073 Менеджмент

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради



Інна МИКОЛЕНКО

(підпис)